

NOKUTs tilsynsrapporter

Reiseliv og opplevelsesutvikling

Fagskolen Tinius Olsen

April 2020

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	Fagskolen Tinius Olsen
Utdanningstilbudets navn:	Reiseliv og opplevelsesutvikling
Nivå/fagskolepoeng:	120 studiepoeng
Undervisningsform:	Stedbasert og nettbasert med samlinger
Sakkyndige:	Olga Gjerald Kjetil Lomm
Dato for vedtak:	02.04.2020
NOKUTs saksnummer	19/02403

Forord

Fagskoleutdanning er høyere yrkesrettet utdanning som er på nivå over fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. En fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen, må utdanningen være akkreditert av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en søker sender inn søknad til NOKUT om akkreditering av en utdanning. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, der NOKUT avklarer om forutsetningene er til stede for videre behandling av søknaden. For de søkerinstitusjoner som ikke har en akkreditert fagskoleutdanning fra før av, vil NOKUTs innledende vurdering også omfatte om søkeren oppfyller kravene til styringsordning, forskrift og system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstill forutsetningene for behandling blir vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot kravene i fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Olga Gjerald
- Kjetil Lomm

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et rapportutkast (kapittel 4 i denne rapporten) til søkeren for kommentarer. Søkeren kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling (tilsvar, kapittel 5 i denne rapporten). NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingen fra søkeren, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

I denne rapporten har vi samlet alle vurderingene som danner grunnlag for tilsagnet om akkrediteringen av utdanningen. NOKUT har konkludert med at ikke alle kravene til fagmiljø er oppfylt på en tilfredsstillende måte etter vurdering av fagskolens tilsvarende. NOKUT legger til grunn at skolen vil kunne oppfylle kravet før studietilbudet starter opp. Vi anser dessuten at de endringene som må gjøres for å få en akkreditering er mulige å gjennomføre uten en full ny vurdering av søknaden. NOKUT gir derfor tilsagn om akkreditering.

NOKUT, 2. april 2020
Øystein Lund
Tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	3
1.1	Informasjon om fagskolen og utdanningen	3
2	System for kvalitetssikring og grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning	3
3	Rådgivende uttalelse fra nettpanel	3
3.1	Om prøveordningen	3
3.2	Nettpanelets vurdering.....	4
4	Sakkyndig vurdering av utdanningen	6
	Oppsummering	6
4.1	Læringsutbytte og navn	7
4.2	Opptak	10
4.3	Samarbeid med yrkesfeltet	11
4.4	Standarder, konvensjoner og avtaler	11
4.5	Omfang og studieplan.....	12
4.6	Utdanningens innhold og emner.....	13
4.7	Undervisning, veiledning og vurdering	15
4.8	Praksisordning	17
4.9	Undervisningspersonale.....	19
4.10	Faglig ansvarlig	21
4.11	Sensorer	21
4.12	Infrastruktur	22
4.13	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	23
5	Tilsvarsrunde	23
5.1	Søkerens tilbakemelding.....	24
5.2	Sakkyndig tilleggsvurdering.....	27
5.3	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	30
6	Tilsagn	31
7	Vedtak	31
8	Dokumentasjon	31
	Vedlegg 1:.....	32

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om fagskolen og utdanningen

Fagskolen Tinius Olsen søkte innen søknadsfristen 1. mars 2019 NOKUT om akkreditering av *Reiselivsledelse og opplevelsesutvikling* som fagskoleutdanning, (utdanningens navn ble endret til «reiseliv og opplevelsesutvikling» i løpet av søknadsprosessen). Utdanningen er på 120 studiepoeng som gis på heltid over to år eller deltid over fire år. Den undervisningsformen det søkes om er stedbasert og nettbasert med samlinger, og den stedbaserte undervisningen vil finne sted på fagskolens avdeling Reiselivsfagskole på Geilo.

Søker har allerede godkjente fagskoleutdanninger.

2 System for kvalitetssikring og grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning

Fra og med høsten 2017 vurderer ikke NOKUT om forutsetningene for å søke om akkreditering, er oppfylt for fagskoler som allerede har godkjente utdanninger. Vi vurderer heller ikke systemet for kvalitetssikring. Derfor inneholder ikke denne rapporten noen administrativ vurdering av kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-1 og 5-1. De sakkyndige vurderer likevel kravene i § 3-1 (1) a og § 3-1 (2)–(6).

I stedet planlegger NOKUT å kvalitetssikre grunnleggende forutsetninger og system for kvalitetssikring ved en periodisk gjennomgang av alle fagskolers administrative og organisatoriske rutiner. Det vil komme mer informasjon om ordningen på www.nokut.no.

3 Rådgivende uttalelse fra nettpanel

3.1 Om prøveordningen

NOKUT gjennomførte våren 2019 et forsøk hvor vi delte opp den faglige vurderingen av søknader om akkreditering av nettbaserte fagskoleutdanninger i to. I den første delen ga et referansepanel en rådgivende uttalelse om planene for den nettbaserte gjennomføringen av utdanningen. I den andre delen vurderte en sakkyndig komité om utdanningen i sin helhet oppfyller de faglige kravene i fagskoletilsynsforskriften. De sakkyndige benyttet nettpanelets vurdering som bakgrunnsinformasjon, og kunne velge å videreføre nettpanelets råd i sin vurdering. NOKUT fatter vedtak på bakgrunn av de sakkyndiges vurdering.

Formålet med prøveordningen var å bidra til å styrke vurderingen av nettbaserte deler av utdanningene, å sikre likebehandling av søknader så langt det er mulig, og å legge til rette for en bedre sammenkobling av den nettpedagogiske kompetansen og den spesifikt faglige kompetansen.

Nettpanelet bestod av to-tre personer med nettpedagogisk kompetanse og erfaring. Panelet vurderte relevante søknadsdokumenter fra 9–12 søknader om akkreditering av fagskoleutdanning. På grunnlag av dette gir panelet en rådgivende uttalelse om hvorvidt planene for den omsøkte utdanningen tilfredsstillende NOKUTs krav som berører nettbasert utdanning, det vil si krav til infrastruktur, undervisningsformer og læringsaktiviteter, eksamens- og vurderingsordninger og fagmiljøets kompetanse. Kravene er utledet av kapittel 3 i fagskoletilsynsforskriften.

Referansepersonene som har vurdert den her omtalte utdanningen er: Aslaug Grov Almås, Vibeke Flytkjær og Jens Breivik.

3.2 Nettpanelets vurdering

Teksten i dette kapittelet er referansepanelets/nettpanelets vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for nettpanelet.

Vurdering av planer for nettbasert gjennomføring av utdanningen *reiselivsledelse og opplevelsesutvikling* ved Fagskolen Tinius Olsen

Informasjon i studieplanen om den nettbaserte gjennomføringen

Gjennomføringsmåten er nettbasert med fire, ikke obligatoriske, fysiske samlinger, hver av inntil én arbeidsuke per år. Studieplanen inneholder svært generell informasjon om hvilke læringsaktiviteter som foregår i tilknytning til hvilke emner og hvor (henholdsvis på nett og på samlinger).

Tema og aktiviteter på de ulike samlingene er ikke beskrevet, utover opplæring i læringsplattform på første samling.

Læringsplattform og infrastruktur

Digitale verktøy¹, informasjonstjenester og IKT-ressurser for utdanningen er beskrevet svært generelt. Fagskolen benytter læringsplattformen It's Learning. Dessuten brukes konferanseplattformen Omnijoin. Begge er anerkjente verktøy.

Når det gjelder skolens rutiner og organisering av brukerstøtte og IT-support for studenter og ansatte er det beskrevet at studentene får veiledning i bruk av de digitale verktøyene på første samling.

Undervisning, veiledning og vurdering av nettstudenter

Det er oppgitt at følgende læringsaktiviteter og vurderingsformer benyttes på nettet:

- Omvendt klasserom
- Gruppearbeid med logg og refleksjonsnotat
- Prosjektarbeid med tverrfaglig fokus
- Lærerstyrt undervisning
- Praksisorientert undervisning
- Veiledning
- Individuelle arbeidsoppgaver
- Presentasjoner

¹ Med digitale verktøy viser vi til fagskolens bruk av digitale verktøy og medier til undervisning og læring. Eksempler på dette kan læringsplattformer og andre digitale læringsressurser, publiseringsløsninger, opptak og streaming av forelesninger og webmøteverktøy.

Det er nokså generelt beskrevet *hvordan* de ulike undervisningsaktivitetene skal brukes. Tre læringsstrategier – studentbedrift, kunnskapsbasert praksis, og prosjektarbeid er beskrevet. Prosjektarbeid er beskrevet som del av studieaktivitet på samlinger. Praksisutplassering skal gjennomføres utenom samlinger, og er knyttet til emnene Nasjonal studiearena og Internasjonal studiearena. Det kommer ikke klart fram hvordan nett/samlingsstudenter skal gjennomføre og studentbedrift og om eller hvordan dette er knyttet til hovedprosjektet.

Undervisningsaktivitetene er ikke knyttet godt nok til læringsutbyttebeskrivelsene og det er nokså generelt lagt til rette for studentaktivitet i det nettbaserte opplegget.

Det er lagt til rette for toveiskommunikasjon mellom studenter og lærere og studenter imellom gjennom konferanseverktøyet Omnijoin og læringsplattformen It's Learning.

Det er ikke spesifisert om det er lagt opp til synkron eller asynkron oppstart og progresjonen av utdanningen. Det er nærliggende å anta at oppstart og progresjon er synkron, men dette må fagskolen gjøre tydeligere.

Responstid for lærers tilbakemelding på en forespørsel fra en nettstudent er oppgitt å være innen utgangen av påfølgende arbeidsdag (altså maks to dager). Fagskolen har ikke beskrevet ordninger for å registrere og følge opp studenter som ikke er inne på læringsplattformen over et visst tidsrom.

Nettpedagogisk kompetanse i fagmiljøet

Undervisningspersonalet har følgende nettpedagogiske/digitale kompetanse:

I kravspesifikasjon er krav til kompetanse beskrevet som:

- Pedagogisk kompetanse: Praktisk pedagogisk utdanning (PPU) eller tilsvarende innen 3 år etter ansettelse
- Digital kompetanse: Generell IKT kompetanse, Windows operativsystem, datasikring, Office 365, It's Learning, videokonferansesystem.

I oversikt over tilknyttet personell kommer det fram at flere har relevant pedagogisk utdanning.

Digital kompetanse er beskrevet som verktøykompetanse og det kommer ikke fram om ansatte har profesjonsfaglig digital kompetanse for utdanning. I ansettelsesplanen er det ikke gjort rede for fagskolens planer for å sikre at undervisningspersonalet får tilstrekkelig pedagogisk og digital kompetanse til at den nettbaserte utdanningen kan gjennomføres som planlagt.

Panelets oppsummering og råd

Planene om gjennomføring av den nettbaserte utdanningen synes ikke tilstrekkelige for å sikre fremdrift og legge til rette for gode studieforhold for studentene. Planer for undervisning framstår som svært generelle og lite gjennomarbeidet. Det kommer ikke klart fram

- hva som er faglige tema (hvilke emner) og undervisnings- og læringsaktiviteter på ulike samlinger.
- hvordan ulike undervisnings- og læringsaktiviteter skal benyttes i nettstudier, eller hvordan nettstudiene skal legges opp. Hvor mye av lærerstyrt aktivitet på nett (oppgitt til 80 prosent av arbeidsmengde) skal være synkron og toveis, og hvor mye skal være asynkrone forelesningsvideoer eller tilsvarende ressurser?
- hvilke planer fagskolen har for utvikling av videoforelesninger eller andre digitale læringsressurser.

I tillegg bør digital kompetanse beskrives som pedagogisk og profesjonsfaglig digital kompetanse.

4 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapitlet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

Oppsummering

Komiteen har vurdert søknad fra fagskolen Tinius Olsen om godkjenning av utdanning *Reiselivsledelse og opplevelsesutvikling*. Vi mener på generelt grunnlag at dette er en meget viktig og spennende utdanning, som er etterspurt av reiselivsnæringen, og som dekker et reelt behov i arbeidsmarkedet. Det er positivt at det foreligger et grundig forarbeid når det gjelder samarbeid med yrkeslivet. Det er godt tilrettelagt med samarbeidsavtaler med relevant næringsliv og fagråd som bidrar til et oppdatert utdanningstilbud.

Vi vurderer likevel at studieplanen i sin nåværende form krever betydelige endringer, og ytterligere presiseringer på flere punkter for at studiet skal kunne akkrediteres. Sammenhengen mellom utdanningens navn og læringsutbyttebeskrivelsen legger opp til et ambisjonsnivå som ligger nærmere neste nivå i kvalifikasjonsrammeverket (nivå 6, det vil si bachelorutdanning). Flere av emnenes læringsutbyttebeskrivelser er utydelige i skillet mellom ferdighet og kunnskap. Det er for mange uklarheter omkring oppstart og gjennomføring av nettstudiet. De viktigste punktene er hvorvidt det skal være synkront/asynkront opptak, innhold og form på læringsaktiviteter, og gjennomføring av utenlandsopphold og studentbedrift. Det er også uklarheter med hensyn til personalets kapasitet, og undervisningspersonalets digitale kompetanse må tydeliggjøres.

Vi anbefaler at studiet ikke akkrediteres i dets nåværende form.

Det er mange likheter i vurderingene av rapportutkastene til *Reiselivsledelse og opplevelsesutvikling* og *Hotell- og restaurantledelse* (tidligere navn på utdanningene, NOKUTs saksreferanser 19/02403-10 og 19/02406-10). Dette er fordi det noe overlapp i de omsøkte utdanningene og de sakkyndige komiteene som vurderte disse søknadene.

4.1 Læringsutbytte og navn

§ 3-2 Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

§ 3-3 (1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Vurdering

Den overordnede læringsutbyttebeskrivelsen (hentet fra studieplanen):

Etter fullført studium har kandidaten følgende læringsutbytte, definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

3.1 Kunnskaper

- har kunnskap om den helhetlige produksjon og leveranse av reiselivsopplevelser, samt de prosesser, strukturer og menneskeorienterte aspekter som inngår i ledelse av reiselivsbedrifter, -organisasjoner og -forvaltning
- har kunnskap om næringen slik den er i dag, nasjonalt og globalt
- kjenner til strategier, prosesser og metoder innenfor fagområdet; herunder sentrale temaer innenfor produkt- og opplevelsesutvikling, aktivitetsturisme, attraksjoner og destinasjonsledelse
- har kunnskap om ulike typer turister og innsikt i kulturelle forskjeller og likheter
- har kunnskap om betydningen av service, reiselivsnæringens bærekraft og internasjonale, samfunnsmessige rolle
- kjenner til ulike former for distribusjon og kommunikasjon av reiselivsprodukter og -opplevelser på relevante digitale reiselivsplattformer
- har kunnskap om bedrifts- og samfunnsøkonomi, forbrukeratferd, markedsorientering, statistikk og analyse, samt organisasjon og ledelse
- kjenner til utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- kan oppdatere sin yrkeskunnskap innenfor reiselivs- og opplevelsesutvikling og kan anvende kunnskapen i praksis
- har kunnskap om reiselivets historie, tradisjoner, egenart og plass i samfunnet

3.2 Ferdigheter

- kan anvende etablert faglig kunnskap og relevante resultater fra utviklingsarbeid på praktiske problemstillinger, entreprenørskap og innovasjon, samt treffe begrunnede valg
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning
- kan anvende digitale verktøy til å presentere alle sider av et reiselivsprodukt
- kan samarbeide og kommunisere og anvende kommunikasjon i kundebehandling, service og ledelse
- kan anvende lederskap i drift av virksomheter, organisasjoner og offentlig forvaltning, inkludert økonomistyring, bærekraftig drift, HMS og utvikling av destinasjoner også i samarbeid mellom ulike aktører
- kan anvende faglige verktøy, fagstoff og informasjon knyttet til reiselivet, blant annet digitale medier og -markedsundersøkelser
- kan anvende interkulturell kompetanse og anvende kulturforståelse i forhold til ulike kundegrupper internasjonalt

- kan utvikle attraksjoner, aktiviteter og opplevelser både i et markedsorientert og et samfunnsøkonomisk perspektiv

3.3 Generell kompetanse

- har kompetanse som er viktig for reiselivsnæringen til enhver tid, både nasjonalt og internasjonalt samt for deltakelse i prosjekt- og destinasjonssamarbeid
- har innsikt i de for bransjen viktige yrkesetiske problemstillinger; herunder ledelse, HMS, kommunikasjon, kultur og kundebehandling, opplevelsesutvikling, aktivitetsturisme og bærekraft i forhold til ivaretagelse av miljø, sosial utvikling og økonomisk verdiskaping
- kan gjøre rede for arbeid og leveranser i prosjekter og grupper, og reflektere over prosjekt som arbeidsform med vekt på gruppedynamikk og sluttprodukt
- kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter som strekker seg over tid, alene og som deltaker i en gruppe
- har evne til å tenke strukturert og systematisk og tilnærme seg utfordringer på en analytisk og planmessig måte
- har kunnskap som gir bakgrunn for å utvikle bransjens retning, nytenkning og innovasjonsprosesser nasjonalt og internasjonalt
- kan tenke kritisk rundt kildebruk, informasjonsbehandling, formidling og markedsføring til ulike målgrupper
- kan formidle sentralt fagstoff som teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante uttrykksformer
- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis

Læringsutbyttebeskrivelsen (LUB) er strukturert i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR). Vi har imidlertid en del faglige innvendinger. Som en samlet betraktning mener vi LUB er i overkant ambisiøs, spesielt med tanke på at studentene skal oppnå læringsutbytte på ledelsesnivå. Fagskolen bør vurdere omfanget i denne med henblikk på å spisse utdanningen noe.

Sett i lys av opptakskravene vil startkompetansen og bakgrunnen til noen av studentene være meget mangfoldig. Flere av LUB-punktene vil dermed være for ambisiøse for studentene. Dette blir også mer forklart i neste punkt om *Opptak*.

Kunnskaper

Vi ønsker at fagskolen forklarer hva som menes med «menneskeorienterte aspekter» i første punkt i læringsutbyttebeskrivelsen i kategorien kunnskaper. Videre mener vi fagskolen er for ambisiøs når de sikter seg inn mot «**ledelse** av reiselivsbedrifter, -organisasjoner og -forvaltning» i første kulepunkt. Vi mener 'ledelse' bør erstattes med 'drift'. Se også vurdering av navn på utdanningen for mer om dette.

Fagskolen må klargjøre læringsutbyttebeskrivelsen om «statistikk og analyse»: «har kunnskap om bedrifts- og samfunnsøkonomi, forbrukeratferd, markedsorientering, statistikk og analyse, samt organisasjon og ledelse». Vi gjenfinner ikke dette i utdanningen.

Punktet «kjenner til utviklingsarbeid» favner veldig bredt, og vi ønsker at fagskolen spesifiserer hvilket felt det refereres til eller hvilket innhold slikt arbeid innebærer. Og til slutt; når det gjelder siste kulepunkt i NKR under Kunnskaper, «har innsikt i egne utviklingsmuligheter», gjenfinnes dette ikke i fagskolens læringsutbyttebeskrivelse. Det er heller ikke oppgitt, eller begrunnet noe avvik fra NKR i søknaden.

Flere steder i LUB nevner fagskolen anvendelse av digitale verktøy, noe som vi mener er meget positivt.

Ferdigheter

Femte beskrivelse under 3.2 Ferdigheter presenterer at kandidaten kan «(...) anvende lederskap i drift av virksomheter, organisasjoner og offentlig forvaltning, inkludert økonomistyring, bærekraftig drift, HMS og utvikling av hotell- og restaurantkonsepter, også i samarbeid mellom ulike aktører.» Dette anser vi som for ambisiøst innenfor rammen av utdanningen, både når det gjelder nivå (lederskap) og bredden i alle elementene som presenteres. Det ligger klart over nivå 5.2 i NKR, slik vi ser det. Dette gjelder også punktet «kan utvikle attraksjoner, aktiviteter, opplevelser» der vi mener at det riktige nivået vil være ‘kan være med/bidra’ (til utvikling av attraksjoner, aktiviteter, opplevelser).

Generell kompetanse

Studentene forventes å ha kunnskap som skal kunne utvikle bransjens retning nasjonalt og internasjonalt. Dette mener vi også må skaleres ned på et mer realistisk nivå, slik at generell kompetanse blir beskrevet mer i retning av at studentene «kan bidra til utvikling og drift» av reiselivs- og opplevelsesbedrifter. Flere av punktene er lagt på ett nivå over fagskole (bachelor), og vi mener at dette må rettes opp i. Se for eksempel nest siste punkt under Generell kompetanse («kan formidle sentralt fagstoff ...»).

Utdanningens navn

Det ambisiøse nivået i LUB gjenspeiler seg også i navnet. Vi mener at både LUB og utdanningens navn må tilpasses nivå 5.2 i NKR. Utdanningen favner faglig bredt, men det er ikke høyt nok nivå til å rettferdiggjøre navn som er til forveksling likt tilbud på bachelornivå.

Vi ser på det som styrke i studieplanen at man har meget god kontakt med næringslivet lokalt og at det er gode innslag av entreprenørskap. Dette mener vi fagskolen kan utnytte bedre, og vi foreslår derfor at navnet på utdanningen endres til for eksempel *Reiseliv og entreprenørskap*. Dersom dette ikke er ønskelig, mener vi at fagskolen kan vurdere *Reiseliv og opplevelsesutvikling*. Vi fastholder at denne fagskoleutdanningen ikke ligger på ledelsesnivå, men samsvarer mer med et mellomledernivå og operasjonell drift. Vi tror også at Geilo som studiested kan gi fagskoleutdanningen innen reiseliv noen særtrekk, noe som fagskolen kan vurdere å utnytte gjennom for eksempel å inkludere «Geilo» i navnet.

Konklusjon

Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen må

- endre utdanningens navn
- revurdere omfang og innhold i LUB til et nivå som er mer realistisk å gjennomføre innenfor rammen av tid og ressurser
- tydeliggjøre flere av punktene i LUB slik vi har anbefalt i vår vurdering
- bringe flere av punktene i LUB i samsvar med NKR-formuleringene på nivå 5.2

4.2 Opptak

§ 3-1 (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
a) Grunnlag for opptak.

Vurdering

Vurderingen viser her til de tre punktene der fagskolen beskriver opptakskravene, i kapittelet Opptakskrav i studieplanen.

Vi vurderer at opptakskravet til studiet både er for smalt og mindre relevant samtidig. Studieplanen beskriver ulike opptakskrav og legger vekt på relevant arbeidserfaring (fem år) eller et av følgende fag- eller brev:

«Baker, Butikkslakter, Fagarbeider industriell matproduksjon, Fagarbeider sjømatproduksjon, Fisker, IKT-servicemedarbeider, Institusjonskokk, Kjøttkjærer, Kokk, Konditor, Pølsemaker, Servitør, Sjømathandler, Slakter, Resepsjonsfaget, reiselivsfaget, Salgsmedarbeider, Servitør, Naturbruk, Landbruk, Restaurant og matfag, Service og samferdsel, Kontorfag»

En fagskoleutdanning skal bygge videre på kompetansen studentene allerede har fått fra videregående opplæring i relevant fagbrev, eller utdanningsprogram. Det finnes et fagbrev som er tydelig relevant for denne studien, men som ikke er med i søknaden, nemlig «Reiselivsmedarbeider». Vi stiller spørsmål ved om alle de følgende fag- og svennebrevene som fagskolen ønsker å benytte, er relevante. Fagskolen må legge til fagbrevet «Reiselivsmedarbeider», og redegjøre for hvorfor de mener alle disse såkalte «fagbrevene» er relevante, og hvordan man sikrer at studenter uten fagbrev «Reiselivsmedarbeider» skal oppnå det samme læringsutbyttet.

Det er også upresist å kalle alle disse for fagbrev. Vi mener det ville vært mer hensiktsmessig å presisere opptakskravet ytterligere ved å for eksempel dele dette inn etter utdanningsprogram, og skrive at:

- Følgende fagbrev/svennebrev fra utdanningsprogram Restaurant og matfag er relevante: Baker, Butikkslakter, Fagarbeider industriell matproduksjon, Fagarbeider sjømatproduksjon, Fisker, Institusjonskokk, Kjøttkjærer, Kokk, Konditor, Pølsemaker, Servitør, Sjømathandler, Slakter,
- Følgende linje ved utdanningsprogram Naturbruk er relevant: Landbruk
- Følgende fagbrev fra utdanningsprogram Service og samferdsel er relevante: IKT-servicemedarbeider, Reiselivsmedarbeider, Resepsjonist, Kontor- og administrasjonsmedarbeider, Salgsmedarbeider.

Slik opptakskravet står i studieplanen, er både Service og samferdsel og Naturbruk nevnt, og det er uklart om alle fagbrev innunder disse er ment å være relevante opptakskrav. Det er noe fagskolen må oppklare. Videre står «Generell studiekompetanse» som en del av opptakskravet, og dette må fjernes, ettersom det finnes relevant(e) fagbrev for denne utdanningen.

En annen mulighet til opptak kan være fem års relevant praksis innenfor fagområdet. Det er uklart hvilket fagområde det vises til. Fagskolen må tydeliggjøre bestemmelsen. Realkompetansebegrepet bør benyttes i denne sammenhengen. Realkompetansesøkerne må dokumentere at de har tilsvarende kompetanse som det man får etter et av de nevnte fagbrevene. Bestemmelsene bør også være så tydelige at en søker forstår om han/hun vil kunne få opptak til utdanningen. Videre er det i

fagskoleloven et alderskrav om at søkerne må være 23 år eller eldre i opptaksåret for å bli realkompetansevurdert. Dette må inkluderes i studieplanen.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen må

- spesifisere hvilke fagbrev og linjer som er relevante opptakskrav for utdanningen
- få inn fagbrevet «Reiselivsmedarbeider» som relevant opptakskrav for utdanningen
- oppklare hvilke fagbrev innen Service og samferdsel og Naturbruk som er relevante opptakskrav for utdanningen
- fjerne «generell studiekompetanse» fra opptakskravet
- tydeliggjøre bestemmelsene som gjelder realkompetansevurdering fra fem års relevant praksis
- tydeliggjøre alderskravet for å bli realkompetansevurdert (23 år)

4.3 Samarbeid med yrkesfeltet

§ 3-1 (2) Fagskolen skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Vurdering

Fagskolen har beskrevet et bredt samarbeid med Regionrådet i Hallingdal og den lokale reiselivsnæringen. Det foreligger en lang rekke samarbeidsavtaler med aktører. Videre er det opprettet et fagråd som blant annet skal «gi råd og tilbakemelding om konkret innhold i studieplan og gi råd knyttet til aktualitet og videreutvikling av eksisterende studier/endringsbehov i studiet». I fagrådet sitter blant annet representanter fra Quality Hotel Fredrikstad, Hemsedal Turisttrafikklag SA, Clarion Collection Hotel Tollboden og Bardøla Høyfjellshotell. Vi mener derfor at kravet til samarbeid med yrkesfeltet er godt ivaretatt.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

4.4 Standarder, konvensjoner og avtaler

§ 3-1 (3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstillende kravene i disse.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for denne utdanningen.

4.5 Omfang og studieplan

§ 3-1 (5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 studiepoeng.

§ 3-1 (6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500–1800 timer per år.

§ 3-3 (4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Vurdering

Totale antall arbeidstimer for studentene og studiepoeng

Utdanningen har et omfang på 120 studiepoeng og antall arbeidstimer for studentene er innenfor grensen på 1800 timer pr år, men dette er det maksimale nivået. Utdanningen ligger i det øvre sjiktet. Dersom fagskolen reduserer innholdet i læringsutbyttebeskrivelsene og følgelig i utdanningen, slik som også nevnt i punkt 4.1 Læringsutbytte og navn, vil antallet arbeidstimer kunne tilpasses dette.

Det er skrevet «fagskolepoeng» flere steder i studieplanen. Det heter nå «studiepoeng», og dette må oppdateres.

Studieplanen

På side én i studieplanen heter utdanningen *Reiselivsledelse og opplevelsesutvikling*, mens på side fem i samme studieplan heter den *Reiselivsledelse og destinasjonsutvikling*. Fagskolen må avgjøre hva utdanningen skal hete og se til at det samsvarer på alle steder og plattformer.

Internasjonal studiearena innebærer et utenlandsopphold. Det er en rekke praktiske forhold rundt dette som ikke er belyst i studieplanen. Se for øvrig vår vurdering i punkt 4.8 Praksisordning.

Vi savner en bedre oversikt over studieløpet. Årshjul ville vært et fint verktøy for å synliggjøre progresjonen og de forskjellige fasene i utdanningsløpet for potensielle studenter. Det er særlig momenter omkring praksis nasjonalt og internasjonalt, studentbedrift, hovedprosjekt for heltidsstudenter, i tillegg til opptak, samlinger og veiledning i praksis for deltidsstudenter som ønskes oppklart og som bør presenteres klarere for studenter.

Det er ujevnt fordelt med informasjon for heltidsstudenter og deltidsstudenter. Det foreligger i tillegg mindre informasjon for nettstudentene, og det er dermed mindre klart for disse hva slags studieløp de begynner på. Fagskolen bør gi mer informasjon i studieplanen til nett-/deltidsstudenter.

Det er uklart i studieplanen hvorvidt første året er felles for begge utdanningene fagskolen søker akkreditert (*Reiselivsledelse og opplevelsesutvikling* og *Hotell- og restaurantledelse*), og om studentene vil blandes for så å deles i andre året. Fagskolen bør informere om dette.

Reiselivsfagene glir inn i hverandre og kan være vanskelig å skille. Dette gjelder særlig emnene *Destinasjonsutvikling* og *Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling* samt *Opplevelsesutvikling og entreprenørskap* og *Lokal og regional opplevelsesutvikling*. I studieplanen er det oppgitt at *Destinasjonsutvikling* og *Opplevelsesutvikling og entreprenørskap* er grunnleggende reiselivsemner, mens *Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling* og *Lokal og regional opplevelsesutvikling* er fordypningsemner. Det som nå er oppgitt som fordypningsemne, tar opp temaer som hører mer under

et innføringsemne, se for eksempel «Turisme i verden» i emnet *Bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling*.

Konklusjon

Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen må

- avgjøre hva utdanningen skal hete og se til at det blir samsvar i studieplanen
- oppdatere termen «fagskolepoeng» til «studiepoeng» i studieplanen
- beskrive de praktiske sidene ved studentenes utenlandsopphold i studieplanen dersom det beholdes
- informere om forholdet mellom studentbedrift, praksis og hovedoppgave

Fagskolen bør

- informere bedre i studieplanen om at første året er felles for begge utdanningene og at studentene vil blandes for så å deles i andre året
- gi mer informasjon i studieplanen til nett-/deltidsstudenter
- gi en bedre oversikt over studieløpet da det er vanskelig å se de forskjellige fasene i utdanningsløpet for potensielle studenter
- synliggjøre progresjon i reiselivsemnene

4.6 Utdanningens innhold og emner

§ 3-3 (2) Utdanningens innhold skal være egnet for å nå læringsutbyttet.

§ 3-3 (3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Omfanget av innholdet i emnene er så stort at vi mener det er urealistisk mye å dekke. Ambisjonen om å dekke alle læringsutbyttebeskrivelsene og ha mye innhold i emnene kan føre til at man bare får gjennomgått en lang rekke tema, uten å få gått tilstrekkelig i dybden på disse. Vi anbefaler at fagskolen gjennomgår totaliteten i læringsutbyttebeskrivelsene og innholdet i emnene, og justerer det til et nivå som gjør studentene i stand til å gå dypere inn i færre tema. Se for øvrig vurdering i punkt 4.7 Undervisnings, veiledning og vurdering.

Det er ikke tydelig forskjell mellom grunnleggende emner og fordypningsemner. Innholdet i emnene og emnene i seg selv går litt over i hverandre. Enkelte emner har navn som ikke samsvarer helt med innholdet i emnet. Dette gjelder for eksempel *Destinasjonsutvikling* som tar opp mye markedsføringsrelaterte problemstillinger og ligger således tetter opp mot *Destinasjonsmarkedsføring*.

Utdanningen krever mye av fagskolestudenten med tanke på hvor mye pensum og hvor mange temaer som skal gjennomgås i de forskjellige emnene. Dette skaper også unødvendig overlapp mellom

emnene. For å unngå mer overlapping enn nødvendig kan noen emner kuttes, eller innholdet kan kuttes og pensum og læringsaktiviteter må skaleres ned.

Vi mener at *Internasjonal studiearena* bør kuttes for å lette mengden i utdanningen og mener det totale læringsutbyttet i studiet fremdeles kan oppnås uten et utenlandsopphold. Eventuelt kan *Studentbedrift* erstatte dette emnet. I tillegg må informasjon om studentbedrift komme tydeligere frem. Det er nå uklart mellom, eller i hvilke emner dette skal foregå. Skal studentbedrift kjøres parallelt med emnene som er oppført i Tabell 1 (side 15 i studieplan), eller er dette innbakt i emnene? Det samme gjelder hovedprosjekt; står dette emnet separat fra resten eller er dette slutten av studentbedrift?

Vi mener fagskolen må sikre at ikke samme læringsutbyttebeskrivelsene gjentas og at ikke beskrivelsene blir for ambisiøse. Dette kan være et resultat av at emnene går litt over i hverandre og at det er veldig mye innhold.

Det er flere steder under «ferdigheter» at fagskolen oppgir formuleringen «Kan gjøre rede ...» i relasjon til kunnskap, altså «kan gjøre rede for kunnskap» / «kan gjengi kunnskap». Vi lurer på om dette beror på en misforståelse, siden ferdigheter skal si noe om hvordan kunnskapen skal *anvendes*, som i «kan gjøre rede for sine *valg*». Dette gjelder for eksempel i LUB-oversikten i emnet *Lokal og regional opplevelsesutvikling*. Fagskolen må redigere ensformige og kunnskapsorienterte formuleringer under «ferdigheter» i LUB.

Gitt det sterke fokuset på bransjekontakt og praksis i bedrift mener vi at entreprenørskap bør gis større vekt i emnenavn og innhold. Vi mener at fagskolen bør vurdere å endre navn på emnet *Opplevelsesutvikling og entreprenørskap* til *Entreprenørskap og opplevelsesutvikling*.

Konklusjon

Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen må

- redusere innholdet i emnene i utdanningen
- redusere overlapp i reiselivsemnene
- redigere ensformige og kunnskapsorienterte formuleringer under «ferdigheter» i LUB

Fagskolen bør

- endre navn på emnet *Opplevelsesutvikling og entreprenørskap* til *Entreprenørskap og opplevelsesutvikling*
- kutte *Internasjonal studiearena* for å lette mengden i utdanningen

4.7 Undervisning, veiledning og vurdering

§ 3-4 (1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

§ 3-4 (2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

§ 3-6 (1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Undervisningsformer, læringsaktiviteter og vurderingsordninger

Det er oppgitt at følgende læringsaktiviteter og vurderingsformer benyttes i klasserom og på nettet:

- Omvendt klasserom
- Gruppearbeid med logg og refleksjonsnotat
- Prosjektarbeid med tverrfaglig fokus
- Lærerstyrt undervisning
- Praksisorientert undervisning
- Veiledning
- Individuelle arbeidsoppgaver
- Presentasjoner
- Studentbedrift

Det er nokså generelt beskrevet hvordan de ulike undervisningsaktivitetene skal brukes. Det ville vært en fordel om undervisningsaktivitetene var knyttet til læringsutbyttebeskrivelsene, ettersom kravet er at «Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.».

Det er beskrevet tre læringsstrategier; studentbedrift, kunnskapsbasert praksis, og prosjektarbeid. Prosjektarbeid er beskrevet som del av studieaktivitet på samlinger. Praksisutplassering skal gjennomføres utenom samlinger, og er knyttet til emnene *Nasjonal studiearena* og *Internasjonal studiearena*. Som nevnt i punktet over (4.6 Utdanningens innhold og emner), kommer det ikke klart fram hvordan hverken nett- eller stedbaserte studenter skal gjennomføre praksisen. Se for øvrig vurdering av utenlandsopphold i punkt 4.8 Praksisordning.

Det er lagt til rette for toveiskommunikasjon mellom studenter og lærere og studenter imellom gjennom konferanseverktøyet Omnijoin og læringsplattformen. Dette vurderer vi som tilfredsstillende.

Undervisning og veiledning er godt planlagt med tanke på prosjektbasert opplegg der studentene er aktive i gjennomføringen. Vi stiller likevel spørsmål om elementet med studentbedrift kan bli for krevende sett i sammenheng med den øvrige belastningen for studentene. I tillegg er det ingen beskrivelse av hvordan studenter i nettbasert program skal gjennomføre studentbedrift. Det er uklart om praksis og/eller studentbedrift er knyttet til hovedprosjekt. Det er også her at vi savner en form for årshjul for oppstart, gjennomføring og avslutning av studieåret. Dette er forhold som fagskolen må

redegjøre for, før vi kan vurdere om undervisningsformene og læringsaktivitetene er tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Det er ikke spesifisert om det er lagt opp til synkron eller asynkron oppstart og progresjonen av utdanningen. Det er nærliggende å anta at oppstart og progresjon er synkron, men dette må fagskolen gjøre tydeligere. (Se også punkt 4.12 Infrastruktur, hvor vi skriver at fagskolen må klargjøre hvordan ulike undervisnings- og læringsaktiviteter skal benyttes i nettstudier, og hvordan nettstudiene skal legges opp: Hvor mye av lærerstyrte aktiviteter på nett (oppgitt til 80 prosent av arbeidsmengde) skal være synkron og toveis, og hvor mye skal være asynkrone forelesningsvideoer eller tilsvarende ressurser?)

Innholdet i undervisningen for nett- og samlingsbaserte studenter er ikke tilstrekkelig beskrevet. Vi lurer for eksempel på hvilke temaer som skal gjennomgås på de ulike samlingene i de ulike emnene, og hvilke aktiviteter studentene skal forberede før samling, og som hva skal gjennomgås på samlingene. Fagskolen må tydeliggjøre innholdet i undervisningen for nett- og samlingsbaserte studenter ved å for eksempel nevne sentrale tematiske områder.

Undervisning og veiledning er godt planlagt med tanke på prosjektbasert opplegg der studentene er aktive i gjennomføringen. Vi stiller likevel spørsmål ved om elementet med studentbedrift kan bli for krevende sett i sammenheng med den øvrige belastningen for studentene. I tillegg er det ingen beskrivelse av hvordan studenter i et nettbasert program skal gjennomføre studentbedrift. Dette er forhold som fagskolen må redegjøre for, før vi kan vurdere om undervisningsformene og læringsaktivitetene er tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Når det gjelder Eksamens- og vurderingsordningene, kan vi ikke ut fra studieplanen se at det er gjort rede for en vekting av de ulike prøveformene. Det er også uklart vekting mellom de forskjellige innleveringene/arbeidskravene i mappen og hvordan disse vurderes. Er det snakk om formativ eller summativ vurdering? Vi ber at fagskolen tydeliggjør vekting av de ulike vurderingsaktivitetene for de ulike emnene og hvordan disse blir vurdert, slik at vi kan vurdere om eksamens- og vurderingsordningene er egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Veiledning og oppfølging

Vi mener at utdanningen har et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av de stedbaserte studentene som gruppe og individ. Responstid for lærers tilbakemelding på en forespørsel fra en nettstudent er oppgitt å være innen utgangen av påfølgende arbeidsdag (altså maks to dager). Vi vurderer dette som tilstrekkelig.

Fagskolen har ikke beskrevet ordninger for å registrere og følge opp studenter som ikke er inne på læringsplattformen over et visst tidsrom. Vi anbefaler en slik ordning for å kunne følge opp studenter med tanke på frafall og gjennomføring. Dette gjelder både på individnivå, og fordi studentene skal jobbe sammen i grupper, da vil frafall underveis påvirke utdanningens kvalitet.

Vi mener det er uklart hvordan nettstudentene inkluderes i utdanningen, særlig med tanke på gjennomføring av praksis. Skal veiledningen skje over Skype for nettstudentene eller skal læreren reise til alle praksisplassene? Dette er også kommentert i punkt 4.5 Studieplan og må tydeliggjøres.

Vi viser også til kapittel 4.8 for vår vurdering av planene for veiledning i praksisperiodene.

Konklusjon

Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen må

- avklare hvordan nett- og stedbaserte studenter skal gjennomføre studentbedrift og praksis
- spesifisere om det er lagt opp til synkron eller asynkron oppstart og progresjon av utdanningen
- tydeliggjøre innholdet i undervisningen for nett- og samlingsbaserte studenter ved å for eksempel nevne sentrale tematiske områder
- tydeliggjøre hvordan studentbedrift og/eller praksis er knyttet til hovedprosjekt for alle studenter
- beskrive hvordan nettstudentene skal inkluderes i utdanningen, for eksempel hvordan veiledning skal foregå

Fagskolen bør

- vurdere om studentbedrift er hensiktsmessig ut fra behov for å oppnå læringsutbyttet, og den totale studiebelastningen, og hvis ja – beskrive hvordan nettstudenter skal gjennomføre studentbedrift
- beskrive ordninger for å følge opp studenter med tanke på frafall underveis i programmet.
- tydeliggjøre vektning av de ulike vurderingsaktivitetene for de ulike emnene og hvordan disse blir vurdert

4.8 Praksisordning

§ 3-1 (4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

§ 3-5 (2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

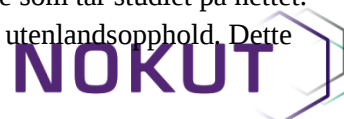
Vurdering

Praksisavtaler

Det er uklart hvordan gjennomføringen av emnet *Internasjonalt studiearena* skal gjennomføres. Vi ber søker om å forklare bedre hvordan denne praksisperioden i utlandet skal organiseres og gjennomføres. Et slikt utenlandsopphold innebærer økonomiske og praktiske forpliktelser fra studentenes så vel som fra fagskolenes side (eventuelt visum, studielån og økonomi, reise og losji). Det må også synliggjøres i studieplanen at studentene som velger dette studiet forplikter seg til et utenlandsopphold når de søker. Dette bør komme frem på nettsider og i all informasjon om studiet som går ut til søkere.

Fagskolen har gjort en bra og grundig jobb med å inngå forpliktende samarbeidsavtaler og intensjonsavtaler med norske aktører innen reiseliv, hotell og restaurant. Vi ser dessverre ikke at internasjonale partnerskap har fått like mye oppmerksomhet i utvikling av studieprogrammet. Det mangler samarbeidsavtaler med utenlandske aktører. Se for øvrig videre vurdering av utenlandsopphold.

Det er uklart hvordan praksisopphold i utlandet skal foregå for de studentene som tar studiet på nettet. Vi mener at det totale læringsutbyttet i studiet fremdeles kan oppnås uten et utenlandsopphold. Dette

fordi fagskolen har solide nasjonale avtaler som vil sørge for å gi studentene gode utplasseringer i praksisfeltet i Norge.

Det er lagt ved en egen avtalemal for «Avtale om praksisplass for studenter som gjennomfører utdanning i Reiseliv ved Fagskolen Tinius Olsen, avdeling Norsk reiselivsfagskole». I avtalemalen står det at «For nettstudenter er det mulig å gjennomføre praksisutplasseringen på egen arbeidsplass.» Vi ser ingen grunn til at dette skal være ulikt for de nettbaserte og de stedbaserte studentene. Fagskolen må redegjøre for dette, eller endre ordningen slik at studentene får like vilkår. Praksisavtalen for øvrig vurderer vi som tilfredsstillende, da den gir informasjon om obligatorisk oppmøte, veiledning, praksisens læringsutbytte, arbeidskrav og vurderingsformer som benyttes.

Eksterne praksisveiledere

Det er lagt ved en egen avtalemal for praksisveiledere. Ifølge malen skal veiledning «foregå ukentlig der student og praksisveileder og faglærer deltar i en faglig samtale». Det er presisert at faglærer skal foreta vurderingen, men praksisveileder skal bidra med innspill. Vi stiller spørsmålet om dette også vil la seg gjennomføre for nettstudentene, med tanke på at disse kan befinne seg hvor som helst i landet? Det kan være vanskelig å vurdere en student uten å se han/henne i praksis i jobb, og fagskolen må redegjøre for hvordan dette er tenkt gjennomført.

I avtalemalene er kravet til praksisveiledere at «disse har minimum realkompetanse og veilederkompetanse godkjent av skolen. Praksisveiledere som ikke har veiledningskompetanse vil bli tilbudt veilederkurs for praksisveiledere, organisert av Fagskolen Tinius Olsen.» Det er fint at det er spesifisert i praksisavtalen at veileder skal ha nok tid til veiledning og at det tilbys kurs til ansatte.

Vi anser kravet for kompetanse til eksterne praksisveiledere som tilfredsstillende.

Konklusjon

Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen må

- skrive mer om hvordan praksis i utlandet skal foregå, eller fjerne praksisperioden i utlandet
- synliggjøre for potensielle studenter at de forplikter seg til utenlandsopphold og hva dette innebærer (hvis fagskolen beholder praksisperioden i utlandet)
- redegjøre for hvorfor bare nettstudenter skal kunne gjennomføre praksisutplasseringen på egen arbeidsplass, eller endre praksisordningen slik at nett- og stedbaserte studenter får like vilkår
- redegjøre for hvordan faglærer skal vurdere nettstudenter i praksis
- inngå samarbeidsavtaler hvis utenlandsopphold skal ligge i studiet.

4.9 Undervisningspersonale

§ 3-5 (1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

§ 3-5 (3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Vurdering

Formell utdanning

Fagskoletilsynsforskriften krever at den formelle utdanningen minst må være på samme nivå som det undervises i. For de områdene der det finnes høyere utdanning, er det naturlig at undervisningspersonalets kompetanse er på nivå 6.

Kravspesifikasjon nevner at faglærere skal ha relevant utdanning på minst fagskolenivå. Dette er tilstrekkelig for emnene med praktisk tilsnitt slik som *nasjonal studiearena*. Fagskolen har dog satt det samme minstekravet innen sentrale fag der det finnes relevant høyere utdanning. Dette gjelder emnene *destinasjonsutvikling, opplevelsesutvikling og entreprenørskap, lokal og regional opplevelsesutvikling, bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling*. Vi mener at fagskolen bør endre minstekrav til utdanningsnivå på fagpersoner som skal undervise i emner der det finnes relevant høyere utdanning, det vil si emnene *destinasjonsutvikling, opplevelsesutvikling og entreprenørskap, lokal og regional opplevelsesutvikling, bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling* (minst bachelorgrad i reiselivsledelse).

I den innsendte tabellen over undervisningspersonale (*tabell 1: undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen*) er det oppgitt seks personer som er ansatt i fast stilling ved fagskolen. Disse skal undervise i LØM (*Ledelse, Økonomi og Markedsføring*) og kommunikasjonsformidling og språk. Personene har relevant kompetanse på et tilfredsstillende nivå for å undervise i disse emnene.

I tabellen fremgår det videre at fagskolen «planlegger å ansette innen 1. august 2021» fire adjunker, hver i 100 prosent fast stilling, som skal undervise i emnene *destinasjonsutvikling, opplevelsesutvikling og entreprenørskap, hotelledelse, lokal og regional opplevelsesutvikling, bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling*. Det er ikke oppført i tabellen hva slags formell kompetanse disse skal ha, men det fremgår som nevnt av kravspesifikasjonen hvilke krav som stilles til undervisningspersonalet for å undervise i de ulike emnene og vi tar høyde for at disse kravene legges til grunn når personalet skal ansettes.

I søknadspapirene er det også lagt ved intensjonsavtaler med konkrete fagpersoner som skal kunne leies inn som timelærere, men vi forstår det slik at disse timelærerne kommer i tillegg til de fire

personene som er planlagt ansatt i fast stilling. Om ikke dette er korrekt ber vi fagskolen oppklare dette.

Ettersom undervisningspersonalet ikke er på plass ennå, kan vi ikke vurdere at kravet til formell kompetanse er oppfylt på det nåværende tidspunktet. Fagskolen må ansette undervisningspersonale med kompetanse som er tilpasset utdanningen, ettersom deler av personalet kun er «planlagt ansatt».

Pedagogisk kompetanse og det pedagogisk ansvarlige

Undervisningspersonalet har praktisk pedagogisk utdanning (PPU) eller tilsvarende innen 3 år etter ansettelse. I oversikt over tilknyttet personale kommer det fram at flere har relevant pedagogisk utdanning. Vi vurderer dette som tilfredsstillende.

Digital kompetanse

Undervisningspersonalet har følgende nettpedagogiske/digitale kompetanse: Generell IKT kompetanse, Windows operativsystem, datasikring, Office 365, It's Learning, videokonferansesystem. Digital kompetanse er beskrevet som verktøykompetanse. Vi mener at det bør komme fram om ansatte har profesjonsfaglig digital kompetanse for utdanning. I ansettelsesplanen er det ikke gjort rede for fagskolens planer for å sikre at undervisningspersonalet får tilstrekkelig pedagogisk og digital kompetanse til at den nettbaserte utdanningen kan gjennomføres som planlagt. Fagskolen bør redegjøre for dette.

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

Det er oppgitt at alle faglærerne som per i dag er ansatt innehar relevant og oppdatert yrkeserfaring for de emnene som de skal undervise i, men som nevnt er store deler av undervisningspersonalet ennå ikke ansatt. I kravspesifikasjonen er det stilt krav om over fire år med yrkeserfaring «etter fullført fagskoleutdanning/høgskoleutdanning eller undervisning i tilsvarende emner på høyskole og/eller universitetsnivå». Vi vurderer dette som tilfredsstillende.

Størrelse og stabilitet

Det er uklart om det refereres til årsverk eller stillingsprosent i *tabell 1: undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen*, (kolonne fire og fem; Stillingsprosent ved fagskole og Stillingsprosent i utdanningen Undervisning/Veiledning). Vi ber fagskolen om å oppklare dette, samt komme med tydelig dokumentasjon på hvordan de har tenkt når det gjelder forholdstallet mellom ansatte og studenter. Det er ikke samsvar mellom tabellene i Personelloversikt dokument 5 og 6.

Det er ikke oppgitt noe forholdstall mellom antall heltids- og deltidsstudenter per årsverk fagansatt. Det er ett tall som er oppgitt i søknaden (30 studenter), men det er uklart om dette gjelder alle studenter, eller kun heltidsstudenter. Dette må beskrives bedre, og det må vises igjen i ansattoversikten.

Konklusjon

Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen må

- tydeliggjøre hvor mange årsverk som er satt av til de ulike emnene og læringsaktivitetene (undervisning, veiledning, eller sensorarbeid) og samkjøre stillingsprosenten som er oppført i personelloversikten i (dokument 5) og i tabell 1 (dokument 6).

- utdype om antall studenter (30 pers.) er beregnet første eller andre året
- ansette undervisningspersonale med kompetanse som er tilpasset utdanningen, ettersom deler av personalet kun er «planlagt ansatt».

Fagskolen bør

- beskrive digital kompetanse som pedagogisk og profesjonsfaglig digital kompetanse
- endre minstekrav til utdanningsnivå på fagpersoner som skal undervise i emner der det finnes relevant høyere utdanning
- redegjøre for hvorvidt ansatte har profesjonsfaglig digital kompetanse for utdanning.
- gjøre rede for sine planer for å sikre at undervisningspersonalet får tilstrekkelig pedagogisk og digital kompetanse til at den nettbaserte utdanningen kan gjennomføres som planlagt

4.10 Faglig ansvarlig

§ 3-5 (4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos fagskolen i minimum 50 prosent stilling.

Vurdering

Det er ansatt en faglig ansvarlig i 50 prosent stilling. Vedkommende har formell kompetanse innenfor blant annet Innovasjon og ledelse (master), Pedagogisk entreprenørskap samt Innovasjon og entreprenørskap. Faglig ansvarlig har også 15 studiepoeng i fleksibel og nettbasert læring. Vi vurderer dette samlet sett som tilstrekkelig.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

4.11 Sensorer

§ 3-6 (2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Vurdering

Kravspesifikasjon nevner at sensorer så vel som faglærere skal ha relevant utdanning på minst fagskolenivå. På lik linje med undervisningspersonalet, mener vi at i emnene der det finnes relevant høyere utdanning, bør minstekravet til sensor være bachelor i reiselivs- eller hotelledelse. Dette gjelder blant annet emnene *destinasjonsutvikling, opplevelsesutvikling og entreprenørskap, lokal og regional opplevelsesutvikling, bærekraftig reiseliv og reisemålsutvikling.*

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen bør

- øke minstekravet for sensorenes utdanning til bachelornivå i reiselivsledelse.

4.12 Infrastruktur

§ 3-7 Fagskolen skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Vurdering

Fagskolen har inngått en avtale om leie av fysiske undervisningslokaler, og det er tilstrekkelig beskrevet.

Vi stiller imidlertid spørsmål til klasseromssituasjonen. Avtalen som er inngått, gir kun tilgang på to klasserom med kapasitet til 30 studenter i hvert klasserom. Søknaden sier at begge klassene skal ha lik undervisning første skoleåret. Dermed må det klargjøres hvordan dette skal løses. Vi stiller også spørsmål til hvor undervisningen til andre skoleår skal skje. Om det er fortløpende opptak vil det på et tidspunkt være dobbelt så mange studenter, og søker må dermed forklare hvordan klasseromssituasjonen er tenkt da. Videre ønsker vi også en forklaring på hvor den nettbaserte undervisningen skal foregå. Gjennomføringsmåten for den nettbaserte utdanningen er nettbasert med fire, ikke obligatoriske, fysiske samlinger, hver av inntil én arbeidsuke, per år. Fagskolen må beskrive tema og aktiviteter på de ulike samlingene, utover opplæring i læringsplattform på første samling, klargjøre hvordan ulike undervisnings- og læringsaktiviteter skal benyttes i nettstudier, og hvordan nettstudiene skal legges opp: Hvor mye av lærerstyrte aktiviteter på nett (oppgitt til 80 prosent av arbeidsmengde) skal være synkron og toveis, og hvor mye skal være asynkrone forelesningsvideoer eller tilsvarende ressurser? Videre mener vi fagskolen bør sette opp en plan for utvikling av videoforelesninger eller andre digitale læringsressurser.

Det er i tillegg uklart hvor lærerne skal bo mens de underviser og hvordan arbeidshverdagen til de ansatte skal tilrettelegges. Vi mener fagskolen bør redegjøre for dette.

Digitale verktøy, informasjonstjenester og IKT-ressurser for utdanningen er svært generelt beskrevet. Fagskolen benytter læringsplattformen It's Learning. Dessuten brukes konferanseplattformen Omnijoin. Begge er anerkjente verktøy, og vi vurderer dette som tilfredsstillende.

Det er beskrevet at studentene får veiledning i bruk av de digitale verktøy på første studiesamling.

Vi mener videre at det er viktig å informere studentene om de må kjøpe fagrelaterte programmer (også hva som menes med «fagrelaterte» i dette tilfellet). Dersom det er nødvendig at studenten må gå til innkjøp av en spesifikk programvare eller et spesifikt operativsystem, så må dette komme tydelig frem i studieplanen. Vi ber fagskolen redegjøre for dette før vi kan vurdere om kravet til infrastruktur er oppfylt.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen må

- redegjøre for om studentene må kjøpe fagrelaterte programmer, og hvis ja må dette komme tydelig frem i studieplanen
- beskrive tema og aktiviteter på de ulike samlingene, utover opplæring i læringsplattform på første samling
- klargjøre hvordan ulike undervisnings- og læringsaktiviteter skal benyttes i nettstudier, og hvordan nettstudiene skal legges opp: Hvor mye av lærerstyrte aktiviteter på nett (oppgitt til 80 prosent av arbeidsmengde) skal være synkron og toveis, og hvor mye skal være asynkrone forelesningsvideoer eller tilsvarende ressurser?
- sette opp en plan for utvikling av videoforelesninger eller andre digitale læringsressurser
- beskrive fysisk hvor undervisningen skal foregå for begge klassene første studieår
- vise til egnede undervisningslokaler for begge andreårsklassene og for ukessamlingene for den nettbasert utdanningen

Fagskolen bør

- redegjøre for hvor lærerne skal bo mens de underviser og hvordan arbeidshverdagen til de ansatte skal tilrettelegges
- sette opp en plan for utvikling av videoforelesninger eller andre digitale læringsressurser

4.13 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent.

Følgende krav i fagskoletilsynsforskriften er ikke tilfredsstillende oppfylt:

- § 3-2 Læringsutbytte
- § 3-3 Utdanningens navn, studieplanen og utdanningens innhold
- § 3-1 Opptak og praksisavtaler
- § 3-4 Veiledning og oppfølging, undervisningsformer og læringsaktiviteter
- § 3-6 Eksamens- og vurderingsordningene
- § 3-5 Undervisningspersonalets kompetanse, størrelse og stabilitet og praksisveiledere
- § 3-7 Infrastruktur

Se 4.1-4.12 i dette rapportutkastet for en vurdering av de ulike kravene.

5 Tilsvarende

NOKUT mottok 23. august 2019 tilbakemelding fra søkeren, på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport. Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, samt de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene.

5.1 Søkerens tilbakemelding

Tilsvaret på utkast til rapport – Reiselivsledelse og opplevelsesutvikling ved FTO

4.1 Læringsutbytte og navn

Konklusjon: Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Fagskolen må

- endre utdanningens navn: Vi endrer studiets navn i henhold til anbefalingen i rapporten til Reiseliv og opplevelsesutvikling. Studieplan og relevante dokumenter er oppdatert
- revurdere omfang og innhold i LUB til et nivå som er mer realistisk å gjennomføre innenfor rammen av tid og ressurser: Studenter som blir tatt inn på studiet har fagbrev eller lang praksis i fagområdet, og har derfor med seg en større yrkesfaglig kompetanse enn en student som starter på studie med studiekompetanse som opptakskrav. Vi har i arbeidet med utviklingen av LUB, hensynstatt denne «inngangsverdien», men har justert ambisjonsnivået på noen punkter i studieplanen i tråd med komiteens anbefalinger
- tydeliggjøre flere av punktene i LUB slik vi har anbefalt i vår vurderingen: Dette er vi enige (studieplanen er oppdatert)
- bringe flere av punktene i LUB i samsvar med NKR-formuleringene på nivå 5.2: Vi er enig i at alt for mange diskriptorer er på nivå 6, så det er endret til nivå 5.2 i studieplanen, samt fjerne noen LUBer

4.2 Opptak

Konklusjon: Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Fagskolen må

- spesifisere hvilke fagbrev og linjer som er relevante opptakskrav for utdanningen: Oppdatert fagbrevene i studieplanen
- få inn fagbrevet «Reiselivsmedarbeider» som relevant opptakskrav for utdanningen: Oppdatert med Reiselivsmedarbeider
- oppklare hvilke fagbrev innen Service og samferdsel og Naturbruk som er relevante opptakskrav for utdanningen: Studieplan er oppdatert med fagbrev innen Service og samferdsel og Naturbruk
- fjerne «generell studiekompetanse» fra opptakskravet: Fjernet i studieplan og andre relevante dokumenter
- tydeliggjøre bestemmelsene som gjelder realkompetansevurdering fra fem års relevant praksis: Inntakskravet ved realkompetanse er oppdatert med hvilken type arbeidserfaring som vurderes for å kompensere for manglende fagbrev
- tydeliggjøre alderskravet for å bli realkompetansevurdert (23 år): Studieplan oppdatert til alderskrav på 23 år

4.5 Omfang og studieplan

Konklusjon: Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Fagskolen må

- avgjøre hva utdanningen skal hete og se til at det blir samsvar i studieplanen: Se 4.1 Læringsutbytte og navn (kule pkt. 1)
- oppdatere termen «fagskolepoeng» til «studiepoeng» i studieplanen: Studieplanen er oppdatert
- beskrive de praktiske sidene ved studentenes utenlandsopphold i studieplanen dersom det beholdes: Utenlandsopphold er fjernet i studieplan
- informere om forholdet mellom studentbedrift, praksis og hovedoppgave: Informasjon om Studentbedrift er ytterligere tydeliggjort i studieplanen

Fagskolen bør

- informere bedre i studieplanen om at første året er felles for begge utdanningene og at studentene vil blandes for så å deles i andre året: Første år er felles for reiselivsstudiene på heltid og først og andre året er felles for studentene på nettbasert. Andre året på reiselivsstudiene er klassene på heltid separate, og tredje og fjerde året er klassene på nettbasert separate. Studieplanen er oppdatert (se studiemodell)
- gi mer informasjon i studieplanen til nett-/deltidsstudenter: Mer info er satt inn i studieplanen, se også pkt. studiemodell
- gi en bedre oversikt over studieløpet da det er vanskelig å se de forskjellige fasene i utdanningsløpet for potensielle studenter: Tabell 1 viser studiemodell for heltidsstudiet. Laget ny tabell 4 som viser fasene i nettstudiene
- synliggjøre progresjon i reiselivsemnene: Tabell 1 viser studiemodell for heltidsstudiet. Laget ny tabell 4 som viser fasene i nettstudiene

4.6 Utdanningens innhold og emner

Konklusjon: Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Fagskolen må

- redusere innholdet i emnene i utdanningen: Vi har justert ambisjonsnivået noe på emnene, samt redusert noen LUBer i studieplanen i tråd med komiteens anbefalinger
  - redusere overlapp i reiselivsemnene: Overlappingen i studieplanen er redusert
  - redigere ensformige og kunnskapsorienterte formuleringer under «ferdigheter» i LUB: Ensformigheten er redusert
- Fagskolen bør
- endre navn på emnet *Opplevelsesutvikling og entreprenørskap* til *Entreprenørskap og Opplevelsesutvikling*: Endret til *Entreprenørskap og Opplevelsesutvikling*
  - kutte *Internasjonal studiearena* for å lette mengden i utdanningen: Internasjonal- og nasjonal studiearena er fjernet og erstattet med reiselivspraksis på 20 studiepoeng. Studieplan og relevante dokumenter er oppdatert

4.7 Undervisning, veiledning og vurdering

Konklusjon: Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Fagskolen må

- avklare hvordan nett- og stedbaserte studenter skal gjennomføre studentbedrift og hvordan dette er knyttet til hovedprosjekt for alle studenter: Ikke knyttet til hovedprosjekt. I emnene kommunikasjon, LØM og Opplevelsesutvikling og entreprenørskap er studentbedrift en velegnet metode for å oppnå best mulig læringsutbyttene. Dette har vi brukt som metode på våre studier i flere år med godt resultat. I år fikk en gruppe fra FTO 2.plass i Norgesmesterskapet til ungt entreprenørskap, dette i konkurranse med høyskoler og universiteter, noe viser at metoden er god for å utvikle entreprenørskap og forståelse av etablering av egen bedrift. Sted- og nettbaserte utdanninger gjennomfører studentbedrift som gruppearbeid. Gjennomføringen til nettstudenter er redegjort for i tabell 6
  - spesifisere om det er lagt opp til synkron eller asynkron oppstart og progresjon av utdanningen: Satt inn tekst i beskrivelse av studiemodeller på side 17 og 19 som tydeliggjør dette punktet
  - tydeliggjøre innholdet i undervisningen for nett- og samlingsbaserte studenter ved å for eksempel nevne sentrale tematiske områder: Innført ny tabell 4 Studiemodell for nett, og ny tabell 6 i studieplanen
  - tydeliggjøre hvordan studentbedrift og/eller praksis er knyttet til hovedprosjekt for alle studenter: Studieplan er oppdatert
  - beskrive hvordan nettstudentene skal inkluderes i utdanningen, for eksempel hvordan veiledning skal foregå: Her tror vi det er en misforståelse, da det ikke er tenkt en «blandet modell». Det er tydeliggjort i studieplanen at fulltidsstudium og nettbasert deltidsstudium undervises i separate grupper og har studielop som er uavhengig av hverandre
- Fagskolen bør
- vurdere om studentbedrift er hensiktsmessig ut fra behov for å oppnå læringsutbyttet, og den totale studiebelastningen, og hvis ja – beskrive hvordan nettstudenter skal gjennomføre studentbedrift: Dette er besvar i kulepunkt 1
  - beskrive ordninger for å følge opp studenter med tanke på frafall underveis i programmet: Vi har laget en rutine i vårt kvalitetssystem for oppfølging av studenter som vi mistenker at er i ferd med å falle fra. Denne rutinen fordrer at studentene har fått en god opplæring i læringsplattformen. En slik opplæring er nå lagt inn i R1- Skolestart. Det er også laget en ny Rutinebeskrivelse R33 - Oppfølging av inaktive studenter med tilhørende skjema S33A og S33B (vedlagt)
  - tydeliggjøre vektning av de ulike vurderingsaktivitetene for de ulike emnene og hvordan disse blir vurdert: Dette var et (må punkt i Hotell- og restaurantdrift). I kapittel 4.7 i studieplanen (avsnitt om karakterer), har vi nå tydeliggjort vektningen, samt oppdatert det i alle emnebeskrivelsene

4.8 Praksisordning

Konklusjon: Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Fagskolen må

- skrive mer om hvordan praksis i utlandet skal foregå, eller fjerne praksisperioden i utlandet: Fjernet i studieplan
- synliggjøre for potensielle studenter at de forplikter seg til utenlandsopphold og hva dette innebærer (hvis fagskolen beholder praksisperioden i utlandet): Utenlandsopphold er fjernet i studieplanen
- redegjøre for hvorfor bare nettstudenter skal kunne gjennomføre praksisutplasseringen på egen arbeidsplass, eller endre praksisordningen slik at nett- og stedbaserte studenter får like vilkår: Det er vanlig at nettstudenter har relevant arbeidssted i forhold til reiselivsutdanning som gjennomføres. Det er ikke så vanlige at heltidsstudenter har tilknytning til et relevant arbeidssted da de studerer på fulltid. Hvis de derimot har en tilknytning til et relevant arbeidssted kan de også gjennomføre praksisutplasseringen på den arbeidsplassen. Like vilkår er nå spesifisert i studieplanen
- redegjøre for hvordan faglærer skal vurdere nettstudenter i praksis: I studieplan er det nå presisert at det er samme oppfølging av nettstudenter i reiselivspraksis som for heltidsstudenter. Veileder oppsøker praksisstedet og har samtaler med studentene, praksisveileder og eventuelt andre, samt observerer studenten i praktisk arbeid
- inngå samarbeidsavtaler hvis utenlandsopphold skal ligge i studiet: Utenlandsopphold er fjernet i studieplanen

4.9 Undervisningspersonale

Konklusjon: Nei, kravene er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Fagskolen må

- tydeliggjøre hvor mange årsverk som er satt av til de ulike emnene og læringsaktivitetene (undervisning, veiledning, eller sensorarbeid) og samkjøre stillingsprosenten som er oppført i personelloversikten i (dokument 5) og i tabell 1 (dokument 6). Da har vi oppdatert tabeller og i tillegg skilt undervisningspersonale som skal undervise på heltid og nett
- utdype om antall studenter (30 pers.) er beregnet første eller andre året: Fellesemner og grunnleggende reiselivsemner er like for fordypningene på fagområde reiseliv. Dette legger til rette for at undervisningen kan foregå i en samlet gruppe for disse emnene. Gruppene vil deles i fordypningsemnene. Antall studenter vil bestemme om dette kan gjøres. Denne generelle teksten fores inn i studieplanen, og det blir feil å ha en tekst om dimensjonering i studieplanene. I oppstartsåret vil det være felles første år, for så å deles i 2 år. Tilsvarende på nettbasert, der fellesemner og grunnleggende reiselivsemner vil være i felles grupper
- ansette undervisningspersonale med kompetanse som er tilpasset utdanningen: På dette punktet har vi etterspurt mer konkret informasjon via mail og telefon (Rektor – Anna Collard og Charlotte Østensen). I vår opprinnelige plan skulle utdanningene på reiseliv starte H19. Det er nå utsatt til 7.januar 2020, og utlysning av stillinger vil skje i uke 36, og

ansettelser vil skje i uke 44-45. I forhold til fagskoletilsynsforskriften og oppklaringer fra NOKUT mener vi at ansettelser er godt ivare tatt. Vi er innforstått med at det da blir tilsagn om godkjenning inntil vi dokumenterer at undervisningspersonalet er ansatt. Utlysningsteksten er vedlagt

Fagskolen bør

- beskrive digital kompetanse som pedagogisk og profesjonsfaglig digital kompetanse: Det er beskrevet i søknaden (vedlegg kompetanseplan) i punktet om Undervisningspersonalet videreutdanning, som kontinuerlig videreutvikles.
- endre minstekrav til utdanningsnivå på fagpersoner som skal undervise i emner der det finnes relevant høyere utdanning: Vi har gode erfaringer med at lærere med fagskoleutdanning og relevant yrkespraksis er dyktige lærere. Fagskolen er en praktisk utdanning, og det fornuftig at lærerne har praktisk erfaring i tillegg til teoretisk kompetanse. Vår erfaring er at en god blanding av forskjellige kompetanser er en fornuftig sammensetning av lærerpersonalet
- redegjøre for hvorvidt ansatte har profesjonsfaglig digital kompetanse for utdanning: Det er beskrevet i søknaden (vedlegg kompetanseplan) i punktet om Undervisningspersonalet videreutdanning, som kontinuerlig videreutvikles.
- gjøre rede for sine planer for å sikre at undervisningspersonalet får tilstrekkelig pedagogisk og digital kompetanse til at den nettbaserte utdanningen kan gjennomføres som planlagt: Det er beskrevet i søknaden (vedlegg kompetanseplan) i punktet om Undervisningspersonalet videreutdanning, samt at kompetanseplanen kontinuerlig oppdateres

4.11 Sensorer

Konklusjon: Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte. Fagskolen bør

- øke minstekravet for sensorenes utdanning til bachelornivå i reiselivsledelse: Vi har gode erfaringer med at sensorer med fagskoleutdanning og relevant yrkespraksis er dyktige sensorer. Fagskoleutdanning er en praktisk utdanning, da er det fornuftig at sensoren har praktisk erfaring, og ikke bare teoretisk kompetanse. Vår erfaring er at en god blanding av forskjellige kompetanser er en fornuftig sammensetning av sensorgruppen

4.12 Infrastruktur

Konklusjon. Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte. Fagskolen må

- redegjøre for om studentene må kjøpe fagrelaterte programmer, og hvis ja må dette komme tydelig frem i studieplanen: Studentene har gratis tilgang til Office 365, og materiellet som må kjøpes er spesifisert i bok- og utstyrsliste, som det er referert til i studieplanen. Der det benyttes fagprogrammer vil skolen bekoste dem
- beskrive tema og aktiviteter på de ulike samlingene, utover opplæring i læringsplattform på første samling: Studieplan oppdatert med ny tabell 6 som beskriver aktiviteter på samlingene
- klargjøre hvordan ulike undervisnings- og læringsaktiviteter skal benyttes i nettstudier, og hvordan nettstudiene skal legges opp: Hvor mye av lærerstyrte aktiviteter på nett (oppgitt til 80 prosent av arbeidsmengde) skal være synkron og toveis, og hvor mye skal være asynkrone forelesningsvideoer eller tilsvarende ressurser? Her må fagdidaktiske vurderinger ligge til grunn, og det kan være noe forskjell fra emne til emne. Lærerne har i samhandling med faglig leder frihet til å velge arbeidsformer og formidlingsmedier de bruker i undervisningen. De planlegger og gjennomfører produksjon av læringselementene (videoer, presentasjoner, oppgaver etc.) i henhold til emneplanen (kap 4.6)
- Sette opp en plan for utvikling av videoforelesninger eller andre digitale læringsressurser:

Alle lærere har fått satt av tid til å utvikle videoforelesninger og annet læremateriell. Dette er «devende» materiell som ikke er tenkt som et bibliotek, men gjelder for det året det er laget. Faglærerne har tilgang til ulike dataverktøy, og opplæringsressurser, til bruk i produksjon av nettbasert undervisning, og listen utøkes fortløpende når nye verktøy blir tilgjengelig. Selvsagt kan ting gjenbrukes, men må videreutvikles i forhold til studentenes tilbakemeldinger, teknologisk utvikling osv. 4.5 Nettbasert deltidsstudium i studieplanen beskriver utvikling av læremidler, osv. for nettbaserte studier

- beskrive fysisk hvor undervisningen skal foregå for begge klassene første studieår: Første klasse er felles for reiselivsutdanningene, så da brukes felles klasserom med tilhørende grupperom. Når 2. klasse starter har vi opsjon med Bardøla Høyfjellshotell om 4 nye klasserom. Skoleeier har antydnet en stor satsing på utdanningene, så det foreligger tegninger og tomt for et eget skolebygg i tilknytning til Bardøla Høyfjellshotell
- vise til egnede undervisningslokaler for begge andreårsklassene og for ukesamlingene for nettbasert utdanningen: Vi har avtalt med Bardøla Høyfjellshotell om 4 nye klasserom og 2 grupperom. Dette dekker begge 2. klassene og nettbasert løp. Dokumentet som beskriver infrastruktur på Geilo er oppdatert og vedlagt

Fagskolen bør

- redegjøre for hvor lærerne skal bo mens de underviser og hvordan arbeidshverdagen til de ansatte skal tilrettelegges: En ansatt med hovedarbeidssted ved dette studiestedet må selv skaffe seg eget bosted, slik vanlig er for ansatte ellers. Dersom en lærer ved studiested Kongsberg skal undervise i deler av sin stilling ved studiested Geilo, gjelder arbeidsgivers gjeldende regler og rutiner om reise, overnatting, diett, osv. Arbeidsdagen tilrettelegges i henhold til den enhver tids gjeldende arbeidstidsavtale, pt arbeidstidsavtalen for Fagskolen Timius Olsen
- sette opp en plan for utvikling av videoforelesninger eller andre digitale læringsressurser: Står også under må punkter

5.2 Sakkyndig tilleggsvurdering

Til kapittel 4.1 Læringsutbytte og navn

Det ble gitt fire må-punkter i dette kapitlet. Disse gjaldt: Utdanningens navn, omfang, innhold og nivå 5.2. i LUB. I den reviderte studieplanen er dette nå endret i tråd med komiteens kommentarer i utkastet til tilsynsrapport. Fagskolen bør imidlertid evaluere omfanget av LUB etter første gjennomkjøring av studiet, da vi fremdeles mener at omfanget er i øvre sjiktet for den type utdanning.

Konklusjon

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen bør

- evaluere omfanget av LUB etter første gjennomkjøring av studiet, da vi fremdeles mener at omfanget er i øvre sjiktet for den type utdanning.

Til kapittel 4.2 Opptak

Det ble gitt seks må-punkter i dette kapitlet.

De tre første punktene handlet om å oppklare og spesifisere hvilke fagbrev som var relevante opptakskrav for utdanningen. Disse er nå oppdatert i tråd med anbefaling i utkast til tilsynsrapport.

Det fjerde punktet var å fjerne generell studiekompetanse fra opptakskravet. Dette er nå gjort.

Femte og sjette punkt handlet om å tydeliggjøre kravene for å bli realkompetansevurdert. Disse er oppdatert i studieplanen.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Til kapittel 4.5 Omfang og studieplan

Her er det anført fire må-punkter og fire bør-punkter.

Det første må-punktet handler om utdanningens navn og samsvar med innhold. Fagskolen har endret navnet for utdanningen i samsvar med komiteens anbefalinger og har sørget for tilstrekkelig samsvar mellom utdanningens navn og innhold i studieplanen.

Det andre punktet er å anse som korrektur i foreliggende studieplan. Planen er nå korrigeret.

Det tredje punktet omhandlet spørsmål knyttet til utenlandsopphold. Dette utenlandsoppholdet er tatt ut av studieplanen.

Det fjerde punktet handlet om å ytterligere beskrive forholdet mellom studentbedrift, praksis og hovedoppgave. Dette er nå tilfredsstillende beskrevet.

De tre første bør-punktene gikk ut på å gi en bedre fremstilling av studieløp og bedre informasjon til ulike studiemodeller. Dette er nå gjennomført ved hjelp av oversiktlige tabeller.

Det siste bør-punktet handlet om å synliggjøre progresjon i reiselivsemnene. Dette er ivaretatt i de nye tabellene som er tilført studieplanen.

Konklusjon

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Til kapittel 4.6 Utdanningens innhold og emner

Her er det gitt tre må-punkter og to bør-punkter.

De tre må-punktene var 1) å redusere innholdet i emnene, 2) redusere overlapp mellom reiselivsemnene, og 3) redigere LUB-formuleringene under «ferdigheter».

Vi finner de tre må-punktene tilfredsstillende besvart fra fagskolen.

Bør-punktene var 1) å endre navn på opplevelsesutvikling og entreprenørskap og 2) å kutte internasjonal studiearena, og her har fagskolen fulgt komiteens anbefaling.

Konklusjon

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Til kapittel 4.7 Undervisning, veiledning og vurdering

Her er det gitt fem må-punkter og tre bør-punkter.

Må-punktene er å: 1) avklare hvordan nett- og stedbaserte studenter skal gjennomføre studentbedrift, 2) spesifisere om det er lagt opp til synkron eller asynkron oppstart og gjennomføring, 3) tydeliggjøre tematisk innhold i undervisningen, 4) tydeliggjøre hvordan studentbedrift og/eller praksis er knyttet til hovedprosjekt for alle studenter, og 5) beskrive hvordan nettstudentene skal inkluderes i utdanningen.

Punktene er godt og tilfredsstillende oppfylt gjennom oppklaringer i tekst og tabeller i studieplanen.

De tre bør-punktene var å: 1) vurdere om studentbedrift er hensiktsmessig, og 2) beskrive ordninger for å følge opp frafall og 3) tydeliggjøre vektning av de ulike vurderingskriteriene.

Dette er godt argumentert for, og beskrevet i rutiner for oppfølging.

Konklusjon

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Til kapittel 4.8 Praksisordning

Her er det gitt fem må-punkter knyttet til:

1) utenlandspraksis, 2) utenlandsopphold, 3) praksisutplassering for nettbasert/stedbaserte studenter, 4) vurdering av nettstudenter i praksis, 5) samarbeidsavtale for utenlandsopphold.

Punktene som går på utenlandsopphold er klarert ut ved at utenlandsopphold er fjernet fra studieplanen. Vurderingen av nettstudentene i praksis og vilkår for likebehandling for nettstudenter og stedbaserte studenter i praksis er nå tilfredsstillende beskrevet i studieplanen.

Konklusjon

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Til kapittel 4.9 Undervisningspersonale

Her er det gitt tre må-punkter og fire bør-punkter.

Må-punktene var å: 1) tydeliggjøre antall årsverk og stillingsprosenter i personelloversikten på tvers av dokumentene, 2) klargjøre fordeling av antall studenter på første og andre undervisningsår, 3) ansette kompetent undervisningspersonale tilpasset utdanningen.

De to første punktene er avklart, personaltabellen og studieplanen er oppdatert. Det tredje punktet oppfylles når personale er ansatt.

Bør-punktene er: 1) mer spesifikk beskrivelse av digital kompetanse, 2) endre minstekrav til utdanningsnivå på fagpersoner som skal undervise i emner der det finnes relevant høyere utdanning, 3) redegjøre for profesjonsfaglig digital kompetanse for utdanning, 4) redegjøre for planer for å sikre personalets nettpedagogiske kompetanse.

Fagskolen har fulgt komiteens anbefalinger på punkt 1, 3 og 4. Under punkt 2 har de argumentert tilfredsstillende nok til at vi finner dette rimelig.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte, men kravet vil oppfylles når personalet med relevant kompetanse blir ansatt.

Fagskolen må

- ansette undervisningspersonalet i henhold til beskrivelse i tilsvaret, kravspesifikasjonen og tabellen for undervisningspersonale

Til kapittel 4.11 Sensorer

Her er det ett bør-punkt, som går på å øke minstekravet til sensorenes utdanning. Fagskolen argumenterer for at dette ikke alltid er nødvendig for denne type utdanning. Vi finner dette tilstrekkelig.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Til kapittel 4.12 Infrastruktur

Her er det gitt seks må-punkter og ett bør-punkt.

Må-punktene er knyttet til 1) Innkjøp av fagrelaterte programmer, 2) tema på de ulike samlingene, 3) organiseringen av nettstudiene, 4) utvikling av digitale læringsressurser, 5) og 6) organisering av samlinger og undervisningslokaler for stedbaserte og nettbaserte studier.

Fagskolen har levert en tilfredsstillende beskrivelse av planlagt organisering og gjennomføring av undervisningen.

Bør-punktet dreide seg om hvor lærerne skal bo, og dette er godt besvart.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

5.3 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Sakkyndig komite takker fagskolen for fyldig og opplysende tilsvare på utkast til rapport for akkreditering av fagskoleutdanningen.

Vi mener at samtlige må-punkter er godt og fullstendig besvart, og i tillegg godt begrunnet. De ulike vedlegg som det henvises til, samt studieplan er oppdatert i henhold til våre kommentarer.

Fagskolen har også tatt hensyn til de fleste av våre bør-punkter, og begrunnet de justeringer som er foretatt.

Fagskolen mangler fortsatt å ansette personale. Derfor anbefales ikke utdanningen akkreditert før undervisningspersonalet som beskrevet i kravspesifikasjonen og tabell for undervisningspersonale, er ansatt.

6 Tilsagn

NOKUT gir tilsagn om akkreditering av *Reiseliv og opplevelsesutvikling* 120 studiepoeng stedbasert og nettbasert med samlinger, ved Fagskolen Tinius Olsen, avdeling Reiselivsfagskole på Geilo.

For å få vedtak om akkreditering må fagskolen dokumentere ansettelse av undervisningspersonalet i henhold til det som er beskrevet i søknaden, tilsvaret, i kravspesifikasjon vedlagt søknaden og oversikt over personale.

Tilsagnet gjelder for fagskolens avdeling Reiselivsfagskole på Geilo.

Tilsagnet er gyldig til 23. september 2020.

7 Vedtak

For å få vedtak om akkreditering, måtte Tinius Olsen dokumentere ansettelse av undervisningspersonalet i henhold til det som er beskrevet i søknaden og i tilsvaret til rapportutkastet.

18. mars 2020 sendte fagskolen bekreftelse på at de i tråd med ansettelsesplanen i søknaden har ansatt fire personer til. Alle personene oppfyller kravene som er beskrevet i fagskolens egen kravspesifikasjon. Fagskolen har med dette dokumentert at de har ansatt undervisningspersonale for første og andre semester av utdanningen, og NOKUT vurderer det som forsvarlig at utdanningen kan startes opp. NOKUT forutsetter at under drift av utdanningen skal utdanningen til enhver tid ha et fagmiljø som oppfyller kravene i regelverket, og som kan håndtere gjeldende drift og en forsvarlig planlegging av framtidig drift.

NOKUT anser dermed de faglige kravene for akkreditering av *Reiseliv og opplevelsesutvikling* 120 studiepoeng stedbasert og nettbasert med samlinger, ved Fagskolen Tinius Olsen, avdeling Reiselivsfagskole på Geilo som oppfylt. NOKUT akkrediterer derfor utdanningen.

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden av 18. september 2018 og i tilsynsrapporten.

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 5
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1)

8 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknad mottatt innen søknadsfristen 1. mars 2019, NOKUTs saksnummer 19/02403-1 og 19/02403-2
- tilsvaret mottatt 23. august 2019, NOKUTs saksnummer 19/02403-13
- svar på tilsagn, datert 18. mars 2020, NOKUTs saksnummer 19/02403-15

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for akkreditering av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komiteen har bestått av følgende medlemmer:

- **Førsteamanuensis Olga Gjerald, Universitetet i Stavanger (UiS)**
Olga Gjerald er førsteamanuensis i serviceledelse ved Norsk hotellhøgskole, UiS. Hun avla sin ph.d. ved UiS i 2010 med avhandlingen «Basic assumptions of service employees: Influence on employee job outcomes». Gjerald har mastergrad i reiseliv fra Høgskolen i Finnmark, samt årsstudium i markedsføring fra Høgskolen i Harstad, i tillegg til en høyere utdanning innen pedagogikk og språkvitenskap fra Murmansk. Før Gjerald gikk over til academia, arbeidet hun i reise- og hotellbransjen i en årrekke, som vert, guide, tolk, prosjektkoordinator og salgs- og markedsansvarlig.
- **Lærer og selvstendig næringsdrivende Kjetil Lomm, Risøy folkehøgskole**
Kjetil Lomm er utdannet cand.mag med vekt på idrett og friluftsliv ved Høgskulen i Telemark. Lomm arbeider på Risøy folkehøgskole med hovedansvar for seiling og sjøsport. Han har allsidig erfaring fra ulike verv i idrettslag. Som selvstendig næringsdrivende har han blant annet jobbet med «team building», oppdrag fra Friluftsrådet i Aust Agder og som skipper på seilfartøy. Lomm har tidligere vært sakkyndig for NOKUT i vurdering av fagskoleutdanning innenfor samme fagområde.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og har ingen merknader.

Nettpanel

Referansepersonene i nettpanelet har bestått av følgende:

- **Førsteamanuensis Aslaug Grov Almås, Høgskulen på Vestlandet**
Aslaug Grov Almås er utdannet adjunkt med informatikk i fagkretsen. Hun har mellomfag og hovedfag i pedagogisk informasjonsvitenskap. I 2009 tok Almås doktorgrad i pedagogikk ved Psykologisk Fakultet, Universitet i Bergen. Almås har arbeidserfaring som lærer fra Stord Yrkeskule og tekniske fagskule, Stord opplæringscenter. Hun har vært ansatt ved Høgskulen på Vestlandet (tidligere Høgskulen Stord/Haugesund) siden 1999. Hun arbeider som førsteamanuensis i IKT og læring, og er særlig opptatt av forskningsfeltet knyttet til utvikling av undervisningspraksis i høyere utdanning. Almås har blant annet erfaring som nettsakkyndig for NOKUT i forbindelse med vurdering av søknad om fagskoleutdanning, har vært tilknyttet

Norgesuniversitetets ekspertgruppe og deltatt i fagplanutvalg for IKT for Norges forskningsråd.

- **Strategisk konsulent i telemedisin Vibeke Flytkjær, Region Nordjylland Dk**
Vibeke Flytkjær er strategisk konsulent i Region Nordjylland/Aalborg, hvor hun arbeider med implementering av e-helse og telemedisin. Flytkjær har tidligere arbeidet som seniorrådgiver og faggruppeteleder ved Result (Ressurssenter for undervisning, læring og teknologi), UiT Norges Arktiske Universitet. Hun har derfra erfaring med å bistå fagmiljøene ved UiT i planlegging, utvikling og evaluering av fleksible studier. Hun har videre erfaring med søknadsskriving/behandling og prosjektoppfølgning gjennom sekretariatet for UiTs «Program for undervisningskvalitet», og tidligere som prosjektleder innen utvikling av nettbaserte studier ved Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin (NST) ved Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN). Flytkjær har erfaring som sakkyndig med vurdering av fagskoleutdanning og høyere utdanning for NOKUT.
- **Førsteamanuensis Jens Breivik, UiT Norges arktiske universitet**
Breivik ansatt ved Institutt for pedagogikk og lærerutdanning ved UiT, der han underviser og veileder universitetsansatte i universitetspedagogikk. Breiviks forskning er knyttet til bruk av teknologi i utdanning, og til spørsmål om kritisk tenkning. Han har tidligere jobbet som studiekonsulent, kontorsjef og universitetslektor ved Universitetet i Tromsø. Breivik har også jobbet som seniorrådgiver ved Norgesuniversitetet, der han kartla bruk av IKT i høyere utdanning, utviklet en nettbasert veiledningstjeneste om opphavsrett, og fulgte opp utviklingsprosjekter innen fleksibel utdanning. NOKUT har flere ganger benyttet seg av Breivik som sakkyndig, i saker der kompetanse på nettbasert undervisning var nødvendig.

Referansepersonene skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet. Referansepersonene har erklært at de ikke er inhabile i saken.